

**Мудра О.В. аспірант,
наук. кер. Мартякова О.В. , д. е. н. , проф.
ДонНТУ, м. Донецьк**

ОСВІТНІ КЛАСТЕРИ ЯК ФОРМА СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА НА РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ТА ПРАЦІ

Актуальність. Нові стратегічні орієнтири в розвитку економіки, швидка інформатизація і динамічність її розвитку зумовлюють зміну вимог до рівня та якості освіти. Освіта стає одним з найважливіших чинників сталого розвитку суспільства, конкурентоспроможності та національної безпеки держави. Нажаль існуюча структура і якість освіти суперечать завданням соціального та економічного розвитку як окремих підприємств, регіонів, так і країни в цілому. Одним із напрямків вирішення цих проблем є налагодження системи соціального партнерства навчальних закладів та різних соціально-економічних інститутів за допомогою впровадження практики освітніх кластерів.

Аналіз останніх публікацій. Аналіз літератури показав, що проблема соціального партнерства в освіті розглядається в дослідженнях Ткаченко О.В., Смирнова І.П., Мухаметзянова Г.В., Костіна А.А., Анісімова П.Ф., Ібрагімова Г.І., Шуберта Ю.Ф., Корчагіна Е.А., Мартякова О.В. та ін. Різні аспекти, пов'язані з кластерними механізмами, розглянуті в працях учених: М. Портера, А. Томпсона, Д.Ю. Лапигіна, Г.А. Корець - кого, В.П. Третьяка, Д.А. Ялова та інших.

Мета статті - визначити зміст поняття «освітній кластер» як форми соціального партнерства та виявити особливості його організації в умовах сучасного вітчизняної освіти.

Основна частина. Соціальне партнерство в освіті - це особливий тип взаємодії освітніх установ з суб'єктами та інститутами ринку праці, регіональними органами виконавчої влади, громадськими організаціями, націлений на максимальну згоду і реалізацію інтересів усіх учасників цього процесу. Соціальне партнерство означає не

тільки практику спільного вироблення рішень, але також збалансованість взаємної відповідальності.

Ключовим фактором розвитку соціального партнерства в системі середньої професійної освіти є інтеграційні процеси, які обумовлюють поєднання можливостей кадрового, виробничого, освітнього потенціалу регіону для вирішення завдань, спрямованих на підготовку конкурентоспроможного фахівця. Одним з напрямків реалізації партнерських відносин є кластерний підхід, заснований на конструюванні взаємодії нового типу соціального діалогу та соціального партнерства. Впровадження освітніх кластерів передбачає формування партнерських зв'язків навчального закладу, підприємства та економіки галузі[2,3].

Освітній кластер, являє собою групу освітніх закладів, що знаходяться в партнерських відносинах з підприємствами галузі локалізованих на одній території, кінцевим продуктом діяльності яких є освітня послуга [4]. Основні переваги існування кластерів наступні[5]: організації та компанії, що входять в кластер, здійснюють свою діяльність ефективно, за рахунок того, що мають доступ до спеціалізованих активів, постачальників, які можуть реагувати набагато швидше, оскільки знаходяться в одному кластері, а не відокремлено; компанії, освітні установи, дослідницькі центри можуть досягти більш високого рівня інновацій за рахунок породження нових ідей, активного нововведення через поширення знань та тісну взаємодію, так само в рамках одного кластера витрати на експерименти набагато нижче; рівень ділової активності усередині кластера набагато вище, оскільки компанії покладаються на партнерів всередині кластера, а втрати є меншими.

У кластері всі суб'єкти взаємодії регулюють багаторівневу систему підготовки кваліфікованих фахівців необхідної кваліфікації. Роботодавець визначає вимоги до системи освіти, освітні заклади – підходи до навчання, а професійна освіта розглядається як процес, в основі якого покладено її інтеграція з виробництвом. При цьому і час витрачається на підготовку затребуваного фахівця, і період його профадаптацію скорочуються.

Таким чином, кластерний підхід є ефективним інструментом стимулювання розвитку освіти. Реалізація механізму створення і функціонування освітнього кластера як напрямку соціального партнерства передбачає отримання наступних результатів:

- забезпечення гнучкої стратегії розвитку освіти (розуміння спільних інтересів та вирішення існуючих в даний час проблем завдяки діалогу з роботодавцем);
- створення системи доступної неперервної освіти, яка, в свою чергу, дозволить покращити якість підготовки фахівців;
- на макроекономічному рівні відбудеться зростання продуктивності праці та рівня зайнятості населення, зростання валового регіонального продукту на душу населення.

Література

1. Смирнов А.В. Образовательные кластеры и инновационное обучение в вузе: монография/ А.В. Смирнов. – Казань: РИЦ «Школа», 2010. – 102 с.
2. Яворский О.Е. Образовательный кластер как форма социального партнерства техникума и предприятий газовой отрасли: дис. канд. пед. наук: 13.00.01/ Казань, 2008.- 253 с.
3. Самохвалов П.А. Создание и функционирование кластеров в региональной экономике [Электронный ресурс] / П.А. Самохвалов // Современные научные исследования и инновации. – Сентябрь, 2011.- Режим доступа:: <http://web.snauka.ru/issues/2011/09/2836>
4. Горюнова Л. Применение кластерного подхода в сфере образования как закономерный этап его развития / Л. Горюнова // Гуманізація навчально-виховного процесу.-Слов'янськ, 2011.-№ 7.- С. 92 -100.
5. Корчагина Н.А. Кластерно-ориентированный подход к региональному развитию: теоретические аспекты и практическая реализация / Н.А. Корчагина //Гуманитарные исследования. Журнал фундаментальных и прикладных исследований, 2009 №4 (32) – С. 263-269.